

Sygn. akt: I C 208/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Bednarek
Protokolant:	Katarzyna Dembska

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2015 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa F. K.

przeciwko (...) spółce akcyjnej V. (...) w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 stycznia 2015r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 255 (dwieście pięćdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 208/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 marca 2015r. przeciwko (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. powód F. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 90.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz ustawowymi odsetkami od dnia 29 stycznia 2015r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Powód wskazał, iż swoje roszczenie wywodzi ze zdarzenia- wypadku komunikacyjnego mającego miejsce w dniu 2 lutego 2000r. w wyniku którego śmierć poniósł ojciec powoda P. K.. Sprawca tego zdarzenia objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem OC u pozwanego ubezpieczyciela.

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego na rzecz powoda została wypłacona przez pozwanego kwota 30 tysięcy złotych z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Powód jako podstawę prawną żądania zadośćuczynienia wskazał przepis art. 448 kc w zw. z art. 445§1 i 3 kc oraz art. 23 i 24 kc wskazując, iż w jego przypadku doszło do naruszenia dobra osobistego w postaci prawa do więzi osobistej i rodzinnej z ojcem, bowiem pomiędzy powodem a jego ojcem istniała silna więź emocjonalna, co w pełni uzasadnia roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu.

Zdaniem pozwanego, wysokość żądanego przez powoda zadośćuczynienia z tytułu śmierci ojca jest rażąco wygórowana. Niezależnie od wypłaconego powodowi zadośćuczynienia, na drodze ugody przyznano powodowi na podstawie przepisu art. 446§2 i 3 kc odszkodowanie w wysokości 64,600zł. Pozwany zwrócił uwagę przy tym, że przedmiotowe roszczenie dotyczy zdarzenia sprzed nowelizacji art. 446kc. Z uwagi na brak odpowiednika art. 446§4 kc wszelkie wypłacone wówczas świadczenia odszkodowawcze w dużym stopniu uwzględniały przesłanki o charakterze niematerialnym, więc związanym z zadośćuczynieniem za doznaną krzywdę. Oznacza to, że pełniły także funkcję kompensacyjną za doznaną krzywdę. Pozwany wskazał również, iż powód dochodzi swojego roszczenia po upływie ponad 15 lat od chwili zdarzenia, zatem w sytuacji dochodzenia zadośćuczynienia po upływie dłuższego czasu od zdarzenia, które było źródłem krzywdy niemajątkowej- powstaje uzasadnione podejrzenie, że decyzja o dochodzeniu zadośćuczynienia nie wynika z chęci faktycznej rekompensaty krzywdy, lecz

z chęci uzyskania korzyści majątkowej od oderwania od faktycznie doznanej krzywdy. Pozwany zakwestionował również datę, od której powód domaga się naliczenia ewentualnych odsetek, jak również wysokość dochodzonych przez powoda kosztów zastępstwa procesowego.

Strony podtrzymały swoje stanowiska w toku dalszego postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 2 lutego 2000r. w I. kierujący samochodem osobowym marki T. (...) o nr rej. (...) A. R. znajdując się w stanie nietrzeźwości umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym poprzez rozwinięcie nadmiernej prędkości, nie mniejszej niż 115-120 km/h i nie zachowanie należytej ostrożności najechał na wysepkę dla pieszych w wyniku czego utracił panowanie nad w/w pojazdem i wjechał na przeciwległy pas ruchu doprowadzając do zderzenia z prawidłowo jadącym oznakowanym radiowozem policyjnym marki P. , w wyniku czego śmierć na skutek odniesionych obrażeń ciała poniósł P. K.- ojciec powoda. Sprawca zdarzenia w dacie wypadku powoda posiadał u pozwanego obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

-okoliczności bezsporne

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany decyzją z dnia 28 stycznia 2015r. przyznał na rzecz powoda kwotę 30.000zł tytułem zadośćuczynienia Powodowi przyznane zostało również odszkodowanie w wysokości 64,600 zł. -

okoliczności bezsporne

W chwili feralnego zdarzenia powód miał niespełna 3 lata. Zmarły ojciec spędzał z nim każdą wolną chwilę. Był dumny z narodzin syna. Zmarły z poprzedniego związku posiadał również córkę starszą od powoda o 5 lat. Powód wyjeżdżał z ojcem na wakacje, organizował wspólne wyjazdy rodzinne, ojciec uczył go jazdy na rowerze, uczył go rysowania i kolorowania.

-dowód: zeznania świadka J. K. k. 95v akt (od 00: 12:38 do 00: 22:38), zeznania powoda k. 109 akt (od 00: 03:26 do 00: 00:11:36)

Obecnie powód ma 18 lat, nie pamięta zmarłego ojca, zna go tylko z opowiadań rodziny. Powód mieszka z matką i babcią, obecnie uczy się w technikum informatycznym, w przyszłości zamierza studiować. Powód często rozmawia z matką o ojcu, jest do niego podobny fizycznie, posiada również te same cechy charakteru. Powód często odwiedza grób ojca, przechowuje w domu albumy ze zdjęciami, które często ogląda, Powód odczuwa żal, że wychowywał się bez ojca, brakuje mu go w sytuacjach, w których o swoich problemach nie może porozmawiać z mamą. W rodzinie nie ma nikogo, kto mógłby powodowi zastąpić ojca.

-dowód: zeznania świadka J. K. k. 95v akt (od 00: 12:38 do 00: 22:38), zeznania powoda k. 109 akt (od 00: 03:26 do 00: 00:11:36)

Powyżej przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadka J. K. oraz zeznania złożone przez powoda.

Jako wiarygodne, Sąd ocenił zeznania świadka J. K. - matki powoda złożone na okoliczność doznanych przez powoda cierpień psychicznych, więzi emocjonalnych łączących go ze zmarłym oraz sytuacji życiowej, w jakiej powód znalazł się po śmierci ojca. Zeznania świadka znalazły potwierdzenie w zeznaniach złożonych przez powoda którym to zeznaniom Sąd także przyznał walor wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powód w niniejszej sprawie domagał się zasądzenia od pozwanego wskazanej przez niego kwoty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci ojca spowodowanej przez kierowcę ubezpieczonego przez pozwanego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 § 1 k.c. sprowadza się do tego, że zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której zawarta została umowa ubezpieczenia. Z regulacji art. 822 § 4 k.c. wynika, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 z 2003r., poz. 1152 ze zm.), z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Stosownie do art. 35 cytowanej ustawy, ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie należne z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC ustala się według zasad pełnego odszkodowania w ujęciu kodeksu cywilnego. Wniosek ten wynika z treści art. 36 ust. 1 cytowanej ustawy, który stanowi, że odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym.

Pozwany kwestionował roszczenia powoda odnośnie zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci ojca.

Zgodnie z treścią przepisu art. 446§ 4 kc: sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W orzecznictwie sądowym wskazuje się, iż ustalenie jaka kwota zadośćuczynienia w konkretnych okolicznościach jest odpowiednia należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 2004 roku, sygn. akt I CK 219/04, LEX nr 146356) Jak podkreśla się natomiast w literaturze przedmiotu, roszczenie o zadośćuczynienie ma na celu pomóc dostosować się członkom najbliższej rodziny do nowej rzeczywistości oraz złagodzić cierpienia wywołane utratą osoby bliskiej. Instytucja zadośćuczynienia pieniężnego powinna przede wszystkim spełniać funkcję kompensacyjną, czyli złagodzić negatywne doznania psychiczne i fizyczne wynikające z naruszenia prawnie chronionej sfery dóbr osobistych osób pośrednio poszkodowanych. Rekompensata pieniężna ma stanowić jedynie rolę surogatu odszkodowania w klasycznym cywili stycznym tego słowa znaczeniu, gdyż nie da się zrównoważyć w pełni uszczerbku niemajątkowego przy pomocy majątkowego środka ochrony, jakimi są pieniądze. Oczywiście przy tym jest, że nie ma możliwości zrekompensowania w pełni świadczeniem pieniężnym śmierci osoby bliskiej, żadna bowiem kwota nie może ukoić bólu związanego z utratą najbliższych. Zauważyć należy jednak, że brak jest uniwersalnego miernika, który pozwala na ocenę czy wysokość przyznanego zadośćuczynienia jest odpowiednia. Krzywda ma charakter niemajątkowy i

niemożliwym jest przeprowadzenie matematycznego przeliczenia jej zakresu na wysokość należnego świadczenia. Kryteria, od których ustawodawca uzależnił wysokość zadośćuczynienia nie są ostre i wymagają wnioskowania opartego na dokonaniu ocen konkretnych okoliczności i całokształtu danej sprawy.

W orzecznictwie i doktrynie wypracowane zostały jednak pewne wskazówki, w jaki sposób należy określać "odpowiednią sumę" zadośćuczynienia. Podkreśla się, że przewidziane w art. 446 § 4 k.c. zadośćuczynienie służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości, uczuciowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urzędzenia sobie życia.

Do zdarzenia i śmierci P. K. doszło przed wejściem w życie nowelizacji art. 446 k.c. dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116 z 2008r., poz. 731) polegającej na dodaniu paragrafu 4, przewidującego *expressis verbis* możliwość przyznania przez sąd najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zgodnie z dominującym poglądem wyrażonym w judykaturze, który Sąd w niniejszym składzie podziela, sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Zaznaczyć przy tym należy, że możliwość zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. wynika z tego, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym, przy czym nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10).

W ocenie Sądu, dotychczas wypłacona przez pozwanego kwota zadośćuczynienia nie powetowała krzywd doznanych przez powoda zatem częściowo zasadne było jego żądanie odnośnie zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek utraty ojca. Sąd uznał, że kwota 30.000 zł będzie adekwatna do rozmiaru doznanego przez niego cierpienia.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę należnego powodowi Sąd miał na względzie fakt uraty przez niego w sposób przedwczesny i nagły ojca jak i bliskie więzi łączące powoda z ojcem. Mimo tego, że w chwili śmierci ojca powód miał niespełna 3 lata, to ograniczyło to jednak jego warunki pełnego bezpieczeństwa socjalnego, emocjonalnego i prawidłowego rozwoju. Wskutek bowiem śmierci ojca dobrostan psychiczny powoda będącego wówczas małym dzieckiem niewątpliwie został zakłócony. Powód został pozbawiony możliwości opieki, starań, i troski ojca a nadto jego oddziaływania na postawy życiowe powoda. Nie może liczyć na pomoc w nauce, wyborze zawodu, wsparcie w trudnych chwilach, a przede wszystkim został pozbawiony tworzenia rodziny i wspólnego w niej życia.

Wydarzenie to z pewnością stało się dla powoda traumatycznym przeżyciem. Wskutek tragicznej i przedwczesnej śmierci ojca naruszone zostało prawo osobiste powoda więzi rodziców z dzieckiem. Niewątpliwie utrata osoby bliskiej ma zawsze charakter nieodwracalny i trwałe wiąże się z poczuciem smutku i osamotnienia, które są tym intensywniejsze, gdy strata osoby bliskiej następuje nagle i w tragicznych okolicznościach. Powód w takich okolicznościach utracił ojca a wraz z jego utratą wsparcie, pomoc oraz miłość.

Z drugiej jednak strony należy zgodzić się z pozwanym, iż z uwagi na wiek powoda w chwili śmierci ojca, zdarzenie to nie mogło w znaczący stopniu wpłynąć na jego życie i zdrowie, zatem brak było podstaw do przyznania powodowi zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie wskazanej w pozwie. Powód jak wykazał zgromadzony w sprawie materiał dowodowy kontynuuje naukę, ma plany związane z dalszą edukacją i rozwojem osobistym, zatem w społeczeństwie funkcjonuje prawidłowo.

Wobec czego, brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie wskazanej w pozwie.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku na podstawie przepisu art. 448 kc. O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu w tym zakresie na podstawie przepisu art. 481 kc. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił uznając je za wygórowane o czym orzekł jak w punkcie 2 wyroku a contrario na podstawie przepisu art, 448 kc.

O kosztach postępowania, Sąd orzekł jak w punkcie 3 wyroku na podstawie przepisu art. 100 kpc stosując zasadę stosunkowego ich rozdziału. Powód wygrał proces w 33% a pozwany w 67% Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (art. 100 kpc), strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu w jakim przegrały sprawę, a zatem powód w 67% a pozwany w 33% . Koszty procesu po stronie powodowej wyniosły kwotę 8817zł na którą złożyły się opłata od pozwu w wysokości 4500 zł, wynagrodzenie pełnomocnika profesjonalnego w wysokości 3600 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Koszty procesu po stronie pozwanej wyniosły kwotę 3617 zł -wynagrodzenie pełnomocnika profesjonalnego w wysokości 3600 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdziału kosztów pozwany winien ponieść koszty procesu w kwocie 2678 zł (8117x 33%a powód w kwocie 2423zł (3617 x 67%) Wynikającą stąd różnicę Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu.